



Sieviešu uzņēmējdarbības veicināšana

Maiga Krūzmētra

Latvijas lauku Sieviešu apvienība,
Latvijas Lauksaimniecības universitāte



Uzņēmējdarbības veicināšanas nepieciešamība

1. Apsekojumi par lauku saimniecībām uzrāda, ka tajās nodarbināto skaits, kuri pastāvīgi strādā pilnu darba dienu

2005. gadā - 18,6 %

2007. gadā - 14,0 %

2009. gadā - ???

No visiem nepilnu darba dienu strādājošajiem 43,7% jeb 98,0 tūkstoši bija sievietes.



Uzņēmējdarbības veicināšanas nepieciešamība

2. Sevišķi pozitīvi nav vērtējamas arī uzņēmējdarbībā iesaistīto cilvēku skaita izmaiņas. Ja vīriešu skaits, kas kļuvuši par darba devējiem, ir palielinājies, tad sieviešu-uzņēmēju skaits kopš iestāšanās ES ir sarucis gan absolūtos skaitļos (2004. gadā 12,1 tūkstoši - 2008. gadā 9,5 tūkstoši), gan arī procentuāli (no 35% 2004. gadā līdz 26% 2008. gadā no visiem uzņēmējiem).

(LR CSP. Darbaspēka apsekojuma galvenie rādītāji 2004.gadā. Datu krājums. R, 2005, 25.lpp.; LR CSP. Darbaspēka apsekojuma galvenie rādītāji 2008. gadā. Datu krājums. R., 2009, 27. lpp.)



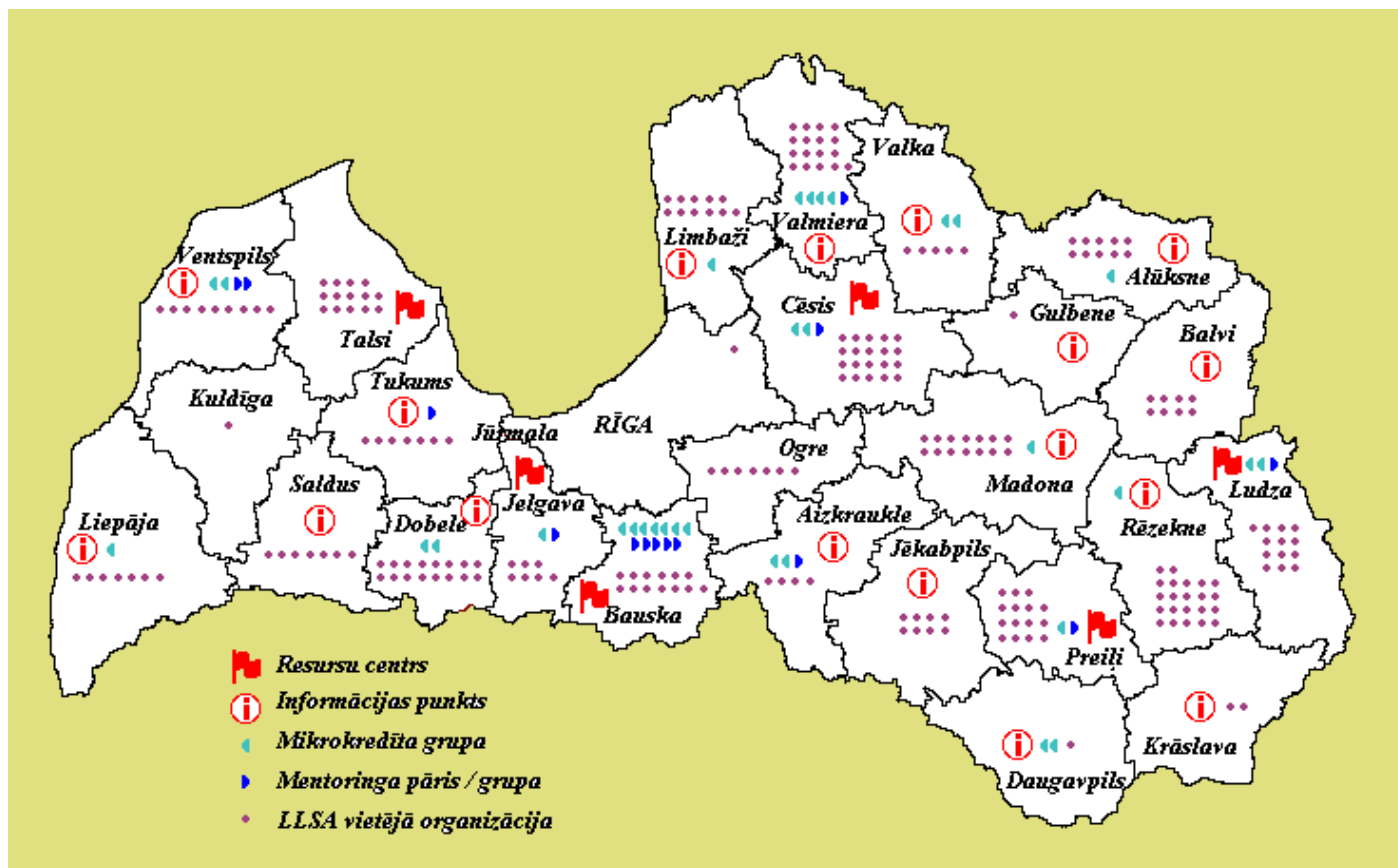
Uzņēmējdarbības veicināšanas nepieciešamība

3. Mazliet labāka ir situācija ar pašnodarbināto personu skaita izmaiņām, lai gan arī šajā nodarbināto statusā sievietes ir mazākumā, tomēr viņu skaits un īpatsvars salīdzinot ar uzņēmējdarbību ir ievērojami lielāks, bet sieviešu iesaistīšanās temps - lēnāks. Tā 2008. gadā 40,1 tūkstotis sieviešu bija pašnodarbināto statusā, kas bija vien 35,5% no visiem pašnodarbinātajiem.

Ja laika posmā no 2004. gada vīriešu-pašnodarbināto skaits bija palielinājies 2,1 reizi, tad sieviešu – tikai 1,5 reizes.

(LR CSP. Darbaspēka apsekojuma galvenie rādītāji 2004 gadā. Datu krājums. R, 2005, 25.lpp.; LR CSP. Darbaspēka apsekojuma galvenie rādītāji 2008. gadā. Datu krājums. R., 2009, 27. lpp.).

LLSA izveidotā sistēma lauku sieviešu uzņēmējdarbības veicināšanai



Zināšanas – darbošanās pamats

Mācību virzieni	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Pašapziņas celšana	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Komunikācija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Biznesa plāni		x	x	x	x	x	x	x	x	x
Grāmatvedība			x	x	x	x	x	x	x	x
Mikrokredīti		x	x	x	x	x	x	x	x	x
Marketings						x	x	x	x	x
E-komercija						x	x	x	x	x
Mentoring						x	x	x	x	x
Projektu rakstīšana							x	x	x	x

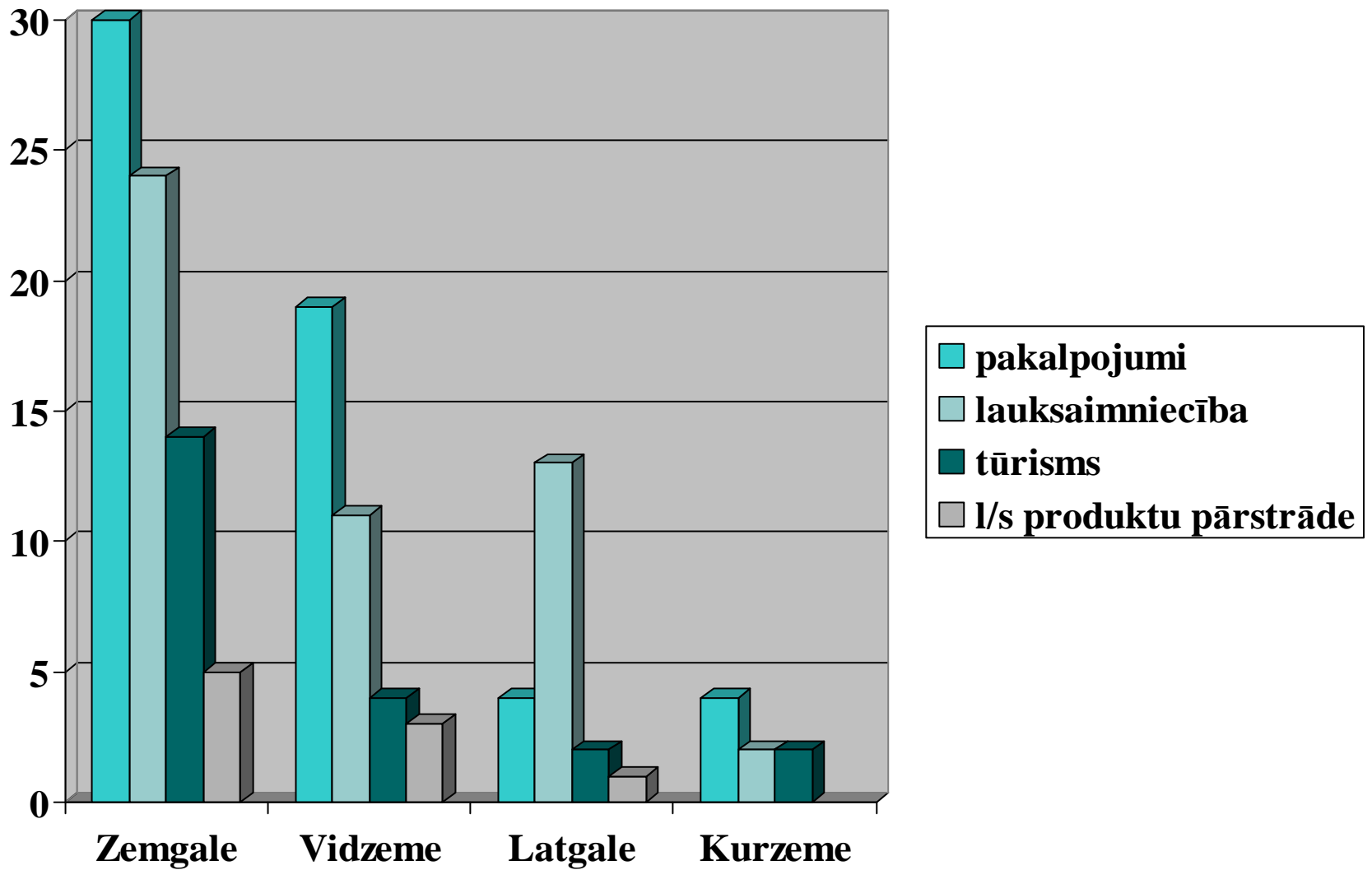


Grupu mikrokredīts kā uzņēmējdarbības uzsākšanas modelis lauku sievietēm

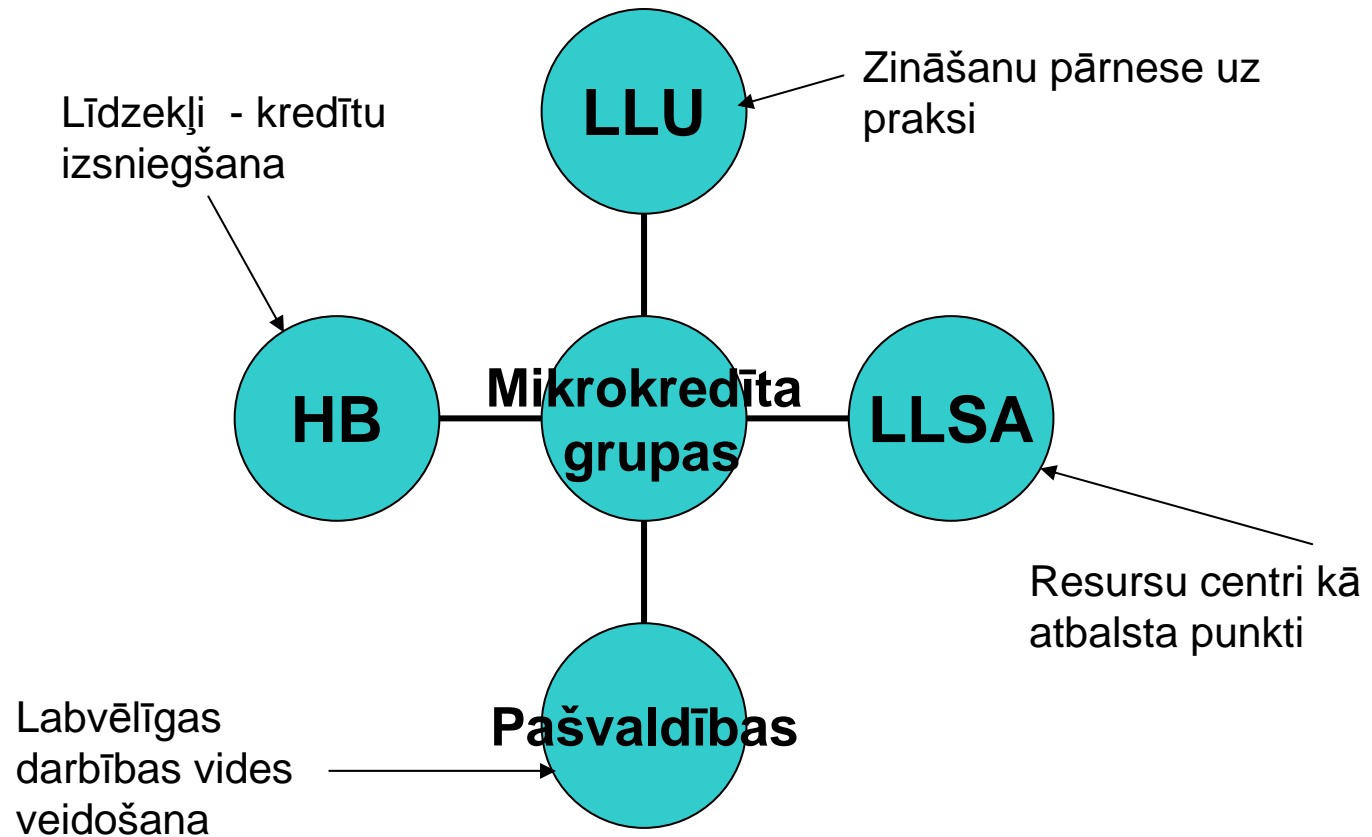
Par vienu no metodēm sieviešu ekonomiskās aktivitātes kāpināšanai Latvijā ir izmantota mikrokreditēšanas forma, kas uzņēmējdarbības uzsākšanā un nodarbinātības (pašnodarbinātības) veicināšanā balstās uz tādiem Latvijā sevi apliecināšiem atbalsta instrumentiem un kompleksajiem atbalsta pasākumiem, kā **mikrokredītu piešķiršanas sasaiste ar t.s. sociālās garantijas mehānismu izmantošanu, kas savukārt ir cieši saistītas ar NVO aktivitātēm.** Latvijā šāda veida mikrokreditēšanas programma praksē tiek īstenota kopš 1998.gada.

Šobrīd Latvijā ir jau 150 mikrokredīta grupas, kas darbojas visos Latvijas reģionos un izvēršot uzņēmējdarbību ir guvušas vērtīgus rezultātus. Biežāk sastopamie uzņēmējdarbības veidi ir lauku tūrisms, truškopība, dārzeņu audzēšana, veterinārārstu pakalpojumi, atpūtas pasākumu organizēšana, daiļdārzniecība, zāļu tēju iegūšana, frizieru un šūšanas pakalpojumi u.c.

Mikrokredīta ieguldījums nozaru attīstībā



Mikrokredīta kustība





Valdības politika

Lai panāktu mazās uzņēmējdarbības un pašnodarbinātības straujāku attīstību LR Ministru kabinets 2009. gada 30. oktobrī apstiprināja Konceptiju par mikrouzņēmumu atbalsta pasākumiem. Tajā izdalīti četri mikrokredītu piedāvājuma varianti:

- **Latvijas Lauku Sieviešu apvienības mikrokredīta projekts;**
- Latvijas Hipotēku un Zemes bankas īstenotā ALTUM programma;
- Latvijas Mazo un vidējo komersantu mikrokredīta programma un
- Nodarbinātības valsts aģentūras īstenotā programma „Atbalsts komercdarbībai vai pašnodarbinātības uzsākšanai”.

(Latvijas Vēstnesis, 182, 17.11.2009.)



Lauku sieviešu viedokļi

- par LLSA mikrokreditēšanas projektu:

”Šis ļoti pozitīvi, nav nepieciešama ķīla, jo ne katram iesācējam ir tas garants.”

„...summa varbūt ir maza, bet tā vismaz ir garantija, ka tu viņu spēsi atdot.”

„Nu, lauku sievietei katrā gadījumā mikrokredīts, par to es esmu pilnīgi pārliecināta.”

- par Latvijas Hipotēku un Zemes bankas īstenotā ALTUM programmu:

”... es droši vien tagad ņemtu tos 3000..”

„ALTUM- viegli ir paņemt, bet atdot nebūs tik viegli, jo, teiksim, arī no mana biznesa viedokļa, nevar garantēt tirgu, apstākļus nevar garantēt, līdz ar to tu esi pakļauts diezgan lielam riskam, salīdzinot ar mikrokredītu...”



Galvenās problēmas tālākai darba izvēršanai

Galvenās problēmas , ko uzrāda sievietes, kas interesējas par uzņēmējdarbības uzsākšanu:

Likumdošanas izmaiņas - 12,4

Naudas trūkums - 11,4

Uzņēmības trūkums - 9,8

Pieprasījuma trūkums - 9,4

Pieredzes trūkums - 8,4

Nedrošība - 7,8

Telpu/iekārt trūkums - 7,4

Problēmas atrast cilvēkus ar ko kopā veidot grupu - 6,6

Darbinieku trūkums - 6,2

Informācijas trūkums - 5,4

Atbalsta trūkums no ģimenes - 4,8



Paldies par uzmanību!